

Original article

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Covid-19 Salgını Döneminde Yaşadıkları Problemler

Problems Preschool Teachers Experienced During the Covid-19 Epidemic

Şerife Ağmaz Kahraman ^a & Adil Çoruk ^b, *

^aSuludere Şehit İsmail Şahin Primary School, Konya, Türkiye

^bDepartment of Educational Sciences, Faculty of Education, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Türkiye

Özet

Türkiye’de Covid-19 salgınının seyrine ve vaka sayılarına göre okullardaki yüz yüze eğitime ara verildiğinde ve eğitim öğretim faaliyetleri yüz yüze devam ettiğinde öğretmenler ve öğrenciler çeşitli zorluklarla karşılaşmışlardır. Okulöncesi eğitim de bu zorlukların yaşandığı kademelerden birisidir. Okul öncesi eğitim kademesindeki çocuklarının yaşça küçük olması, okuma yazma bilmemeleri uzaktan eğitim sürecinde; öz bakım becerilerini henüz tamamlamamış olmaları ise yüz yüze eğitim sırasında salgında temel kurallar olarak belirlenen maske-mesafe-hijyen kurallarına uymalarında çeşitli zorluklarla karşılaşmalarına neden olmuştur. Bu araştırmanın amacı Covid-19 salgını döneminde okul öncesi öğretmenlerinin yüz yüze ve uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunları incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmaya 48 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Salgın döneminde öğretmenlerin %56,3’ü uzaktan eğitimle %43,8’i yüz yüze eğitimle süreci devam ettirmişlerdir. Araştırmada veri toplamak amacıyla hazırlanan “Covid-19 Salgınında Okul Öncesi Öğretmenlerinin Karşılaştığı Problemlere İlişkin Öğretmen Görüşleri” başlıklı görüşme formundan yararlanılmıştır. Görüşme formu Google formlar aracılığıyla katılımcılara ulaştırılmış ve veriler 2021 yılı Kasım ve Aralık aylarında toplanmıştır. Çalışmada ulaşılan bulgular betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Araştırma bulguları okul öncesi öğretmenlerinin öğrencilerle en çok maske kullanımı konusunda, velilerle uzaktan eğitimi ciddiye almama konusunda sorunlar yaşadıklarını ortaya çıkarmıştır. Salgın döneminde okul yönetimiyle okul öncesi eğitimle ilgili resmi yazıların yorumlanması konusunda sorun yaşandığı belirlenmiştir. Teknoloji kullanımıyla ilgili karşılaştıkları sorunların ise öğrencilerin uzaktan eğitime katılacak ders materyalinin ve internet bağlantısının olmamasından kaynaklandığı sonucuna varılmıştır. Karşılaşılan sorunlarla ilgili çözüm önerilerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 Salgını, Uzaktan Eğitim, Okul Öncesi Öğretmeni, Erken Çocukluk Eğitimi, Anasınıfı, Anaokulu.

Abstract

According to the course of the Covid-19 epidemic and the number of cases in Turkey, when face-to-face education was suspended in schools and educational activities continued face-to-face, teachers and students faced various difficulties. Preschool education is one of the stages where these difficulties are experienced. In the distance education process; The fact that they have not yet completed their self-care skills has caused them to encounter various difficulties in complying with the mask-distance-hygiene rules that were determined as the basic rules in the epidemic during face-to-face training. Phenomenology research design, one

* Corresponding author:

Çoruk Adil is an associate professor in the Department of Educational Sciences at Çanakkale Onsekiz Mart University in Çanakkale, Turkey. Her research interests include the educational sciences, organizational behaviour. He has lived and worked in Çanakkale, Turkey.
Email: adilcoruk@hotmail.com

of the qualitative research methods, was used in the research. The aim of this research is to examine the problems faced by preschool teachers in the face-to-face and distance education process during the Covid-19 epidemic. 48 preschool teachers participated in the research. During the epidemic, 56.3% of the teachers continued the process with distance education and 43.8% with face-to-face education. In the study, the interview form titled "Teacher Opinions on the Problems Encountered by Preschool Teachers in the Covid-19 Epidemic", which was prepared to collect data, was used. The interview form was delivered to the participants via Google forms and the data were collected in November and December 2021. The findings obtained in the study were analyzed by descriptive analysis. The findings of the research revealed that preschool teachers mostly had problems with the use of masks with students and not taking distance education seriously with parents. During the epidemic period, it was determined that there were problems with the school management in interpreting the official articles about preschool education. It was concluded that the problems faced by the students regarding the use of technology stemmed from the lack of course materials and internet connection to attend distance education. Solution suggestions for the problems encountered are included.

Keywords: Covid-19 Epidemic, Distance Education, Preschool Teacher, Early Childhood Education, Nursery Class, Kindergarten.

Received: 30 June 2022 * **Accepted:** 16 August 2022 * **DOI:** <https://doi.org/10.29329/jpee.2022.508.2>

GİRİŞ

Covid-19 salgını dünyadaki tüm insanları ekonomi, eğitim, sağlık, turizm gibi alanlarda olumsuz etkilemiştir. Türkiye’de Covid-19 salgınına kontrol altına alabilmek için devlet yöneticileri ve bilim kurulu dönem dönem çeşitli kısıtlamalar getirmiş ve gerekli tedbirleri almaya önem vermiştir. Ülkemizde en fazla tedbir amaçlı düzenleme yapılan alanlardan biri de eğitim olmuştur.

Okul öncesi kurumları salgın boyunca yüz yüze eğitime en çok devam eden eğitim kademesidir. Salgın sebebiyle eğitime ara verildiğinde anasınıfı ve anaokulları farklı değerlendirilmiştir. Eğitimin devamı ve eğitime ara verilmesi konularındaki resmi yazılarda yer alan belirsizlikler farklı yorumlamalara sebebiyet vermiş ve okul öncesi öğretmenleri de çeşitli uygulamalarla karşı karşıya kalmışlardır. Uzaktan eğitim sürecinde daha önceden böyle bir durumla karşılaşmadığı için yeniliklere ayak uydurmak zaman almıştır. Ayrıca teknolojik imkanların sınırlılığı ve teknoloji kullanım bilgisinin yetersizliği de eğitim sürecini olumsuz etkilemiştir. Bu olumsuzluklar okul öncesi öğretmenlerinin eğitim öğretim faaliyetlerinin aksamasına ve motivasyonlarının düşmesine neden olmuştur.

Okul öncesi eğitimin temel amacı çocukları ilkokula hazırlamak için birtakım kazanımlara ulaşmalarını sağlamaktır. Bunun için birincil vazife okul öncesi öğretmenlerinin üzerine düşmektedir. Öğretmenlerin refah içinde çalışmaları, eğitimde daha verimli ve etkili olmalarını sağlayacaktır. Kişinin iş hayatında mutsuz olduğunda başarılı ve verimli olmasının da güç olduğu düşünüldüğünde okul öncesi öğretmenlerinin etkin çalışmasına engel olan durumların araştırılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda okul öncesi öğretmenlerini eğitim sürecinde olumsuz etkileyen sorunların tespit edilerek giderilmesi büyük önem kazanmaktadır.

Okul Öncesi Eğitimin Önemi

Okul öncesi çağ, çocukların kişilik gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Çocukların bilişsel, duyuşsal, psikomotor vb. gelişimlerinin önemli ölçüde şekillendiği dönemdir. Okul öncesi eğitim bireysel farklılıkların göz öne alındığı çocuğa karşı birçok uyarının sunulduğu ortamdır. Çocukların okul ile ilk tanışma aşaması olan bu dönemde ailenin desteği de önemlidir. Bu sayede çocuk okul iklimine ayak uydurmaya başlar (Zembat, 2005).

Bu dönemde kazanılan beceriler bireyin ilerleyen yaşamının şekillenmesini sağlar. Kritik dönem olarak kabul edilen okul öncesi eğitim, kalıtsal özelliklerin yanında ilgi ve yeteneklerin ortaya çıkarıldığı eğitim kademesidir. Çocuğun yaşadığı tecrübe ve deneyimler ilkokula hazırlıkta fayda sağlamaktadır. Dolayısıyla okul öncesi eğitim çocukların eğitim hayatlarının temeli ve en önemli aşamasıdır (Argon ve Akkaya, 2008). Okul öncesi dönem çocukların aileden sonra toplumsal hayata adım attıkları sosyal ortamdır. Bu sosyal çevrede anne babadan sonra öğretmenler çocukların hayatında en önemli kişilerden biri olarak onların yaşamına etki eder.

Eğitim, bireyde istendik davranışları kalıcı hale getirebilmeyi amaçlar. Okul öncesi eğitimde de bireyin olumlu davranış kazanması hedeflenir. Olumsuz davranışlar ise öğretmenler tarafından oyun temelli olarak önlenir. Okul öncesi eğitimin niteliği öğretmenin ve eğitim ortamının kalitesiyle doğrudan ilgilidir. Okul öncesi öğretmenlerinin çalışma koşullarında iyileştirme ve öğretmenlerin sorunlarının çözümü eğitimde kaliteyi artırır (Okutan, 2003).

Pandemi ve Covid-19 Salgını

Pandemi, bir hastalığın dünya genelinde yayılım göstermesidir. Covid-19 ilk olarak Çin'in Vuhan Eyaleti'nde 13 Ocak 2020'de tanımlanan bir virüstür. Türkiye'de ilk vaka 11 Mart 2020 tarihinde tespit edilmiştir. Covid-19, 11 Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü tarafından küresel salgın ilan edilmiştir (Sağlık Bakanlığı, 2021).

Hastalık belirtileri en sık olarak ateş, öksürük ve solunum yetmezliği şeklinde görülmüştür. Hastalıktan en çok etkilenenlerin kronik rahatsızlığı bulunan insanlar ve 60 yaş üzeri kişilerin olduğu belirlenmiştir. Çocuklarda Covid-19 salgını az oranda görülmektedir. Covid-19 virüsünün mutasyona uğramasıyla hastalığın etkileri ve görüldüğü kişiler de değişiklik göstermektedir (Sağlık Bakanlığı, 2021).

Covid-19 Salgını ve Eğitim

Covid-19 salgını ülkemizde 11 Mart 2020'den itibaren görülmeye başlanmış olup Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Bilim kurulu ile istişarede bulunup okulların yüz yüze eğitime devamı konusunda çeşitli kararlar almıştır. İlk olarak okullar Nisan ayının sonuna kadar daha sonra ise Mayıs ayının sonuna

kadar yüz yüze eğitime kapatılmıştır. Bu süreçte 18 milyon öğrenci uzaktan eğitim ile eğitim öğretime devam etmiştir (Özer, 2020).

MEB, salgın sürecinde uzaktan eğitime karar verdiği için daha önceden kullanılan Eğitim Bilişim Ağı (EBA)'dan faydalanmıştır. Ayrıca internet bağlantısı olmayan öğrencilere ulaşmak amacıyla Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) ile protokol yapmıştır. Uzaktan eğitimde aksaklık yaşanmaması için EBA'nın altyapısı güçlendirilmiş ve bu platforma çeşitli yatırımlar yapılmıştır. MEB, elinde mevcut olan öğretmenlerle çok kısa zamanda eğitim için ders içerikleri üretmiş ve üretilen bu içerikler öğrencilere EBA ile TRT EBA TV aracılığıyla ulaştırılmaya çalışılmıştır (Özer, 2020).

Pandemi dönemi, eğitim öğretim faaliyetlerinde de değişikliklere sebep olmuştur. Yüz yüze eğitim verildiğinde seyrekleştirilmiş sınıf, maske-mesafe-hijyen kurallarının okullarda uygulanması, okulların belirli aralıklarla dezenfekte edilmesi, "Okulum Temiz Belgesi"nin yüz yüze eğitim verilecek okullar için zorunlu tutulması gibi birçok yeniliği beraberinde getirmiştir.

Covid-19 Salgınının Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına ve Öğrencilerine Yansıması

Dünya genelinde tüm alanlarda kriz ortamı yaratarak farklı uygulamaları zorunlu kılan Covid-19 salgını eğitim alanında da değişik uygulamalar ve yenilikleri beraberinde getirmiştir. Türkiye'de 16 Mart 2020 itibariyle okulöncesi eğitimden yükseköğretime kadar tüm kademelerde uzaktan eğitime geçilmiştir. 21 Eylül 2020 tarihinde ise anaokulları tam zamanlı olarak eğitime yeniden başlamıştır. Diğer sınıf düzeylerinde okulda yüz yüze eğitim yapılan gün sayısı değişiklik gösterse de anaokulları beş gün yüz yüze eğitim vermeye devam etmiştir. Köy ve nüfusu az olan yerleşim yerlerinde de eğitimde aksaklık olmadan devam ederken ilçe merkezleri ve illerde salgının seyrine göre yüz yüze eğitime seyreltilmiş sınıflarda ve farklı günlerde eğitim yapılmasına anasınıfları da dahil edilmiştir. 20 Kasım 2020 - 4 Ocak 2021 tarihleri arasında diğer kademelerde yüz yüze eğitime tekrar ara verilmiş fakat anaokulları bu uygulamanın dışında tutulmuştur. Anaokulları yılsonuna kadar hiç kapanmadan eğitimi beş gün yüz yüze şeklinde tamamlamış olup anasınıfları buldukları okulun ve il/ilçe milli eğitim müdürlüklerinin kararları doğrultusunda eğitim öğretim yılını tamamlamışlardır (Akcanca, 2021).

Covid-19 salgın döneminde uzaktan eğitime geçilmesiyle öğrenci, öğretmen ve veliler daha önce karşılaşmadıkları bir konuda kendilerini geliştirmek zorunda kalmışlardır. Okul öncesi çocukları, uzaktan eğitim sürecine diğer eğitim kademelerine göre daha zor adapte olmuşlar ve çeşitli sorunlarla karşılaşmışlardır. Gelişmemiş bölgelerde eğitim alan okul öncesi öğrencileri uzaktan eğitim faaliyetlerinden teknik imkanları olmadığı için yararlanamamıştır. Buna paralel olarak eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması hususunda Covid-19 salgınında kırsal kesimde yaşayan okul öncesi çocukları daha fazla etkilenmiştir. Ayrıca okul öncesi çocuklarının okuma yazma bilmemesi uzaktan eğitime katılımda ebeveyn desteğini zorunlu kılmıştır. Bunun yanı sıra ebeveynlerin çocuklarıyla daha çok

zaman geçirmesine vesile olmuş ve veli- öğretmen işbirliğinin artmasına katkı sağlamıştır (Yıldız, Akar-Vural 2020).

YÖNTEM

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) araştırma deseni kullanılmıştır. Olgu, yaşantımıza direkt ya da dolaylı biçimde etki eden fikirlerdir. Olgubilim deseni, gündelik hayatta çokça rastladığımız ama tam aydınlatamadığımız olguların detaylı irdelenmesine fırsat vermektedir (Kıncal, 2013).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, tabakalı amaçlı örnekleme yöntemiyle, kolay ulaşılabilirlik ve gönüllülük ilkeleri göz önüne alınarak belirlenmiştir. Araştırmanın evrenini 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Konya ilinde belirlenen ilçelerde (Beyshehir, Hüyük, Selçuklu) bağımsız anaokullarında ve ilkokula bağlı anasınıflarında çalışan okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada Konya ilinde Covid-19 salgınında eğitim sürecinde aktif görev yapan öğretmenlerden bir tabaka oluşturulmuş daha sonra bu tabakadan anaokulu ve anasınıfında görev yapanlar ve köy/kasaba, ilçe ve il merkezinde görevli öğretmenler kolay ulaşılabilirlik ilkesine göre belirlenen amaçlar doğrultusunda seçilmiştir. Araştırmaya 48 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin sosyo-demografik özellikleri tablo halinde sunulmuştur (Tablo 1)

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı

Değişken	Kategori	f	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	44	91,7
	Erkek	4	8,3
Mezuniyet Durumu	Lisans	44	91,7
	Yüksek Lisans	3	5,2
	Doktora	1	1,1
	1-5 Yıl	2	4,2
Meslekteki Görev Yılı	5-10 Yıl	29	60,4
	11-15 Yıl	11	22,9
	15-20 Yıl	5	10,4
Görev yapılan Kurum Türü	20 Yıl ve üzeri	1	2,1
	Anasınıfı	24	50
	Bağımsız Anaokulu	24	50
Görev Yapılan Yerleşim Yeri	İl Merkezi	24	50
	İlçe Merkezi	17	35,4
Kullanılan Eğitim Yöntemi	Köy/Kasaba	7	14,6
	Uzaktan Eğitim	27	56,3
	Yüz yüze Eğitim	21	43,8
	Toplam	48	100

Araştırmaya toplam 48 öğretmen katılmıştır. Araştırmaya katılanlardan %91,7'si (44 kişi) kadın, %8,3'ü (4 kişi) erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Bu öğretmenlerin %91,7'si (44 kişi) lisans, %5,2'si (3 kişi) yüksek lisans ve %1,1'i (1 kişi) doktora mezunudur.

Öğretmenlerin meslekteki görev yılına bakıldığında 1-5 yıl arasında 2 kişi (%4,2), 5-10 yıl arasında 29 kişi (%60,4), 11-15 yıl arasında 11 kişi (%22,9), 15-20 yıl arasında 5 kişi (%10,4) ve 20 yıl ve üzerinde görev yapan 1 kişi (%2,1) olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin görev yaptığı kurum türü incelendiğinde katılımcıların yarısının (24 öğretmen) anasınıfında, diğer yarısının ise (24 öğretmen) bağımsız anaokulunda görev yaptığı bulgusuna erişilmiştir. Araştırmaya dahil olan 48 öğretmenden 24'ü (%50) il merkezinde, 17'si (35,4) ilçe merkezinde ve 7'si (14,6) köy/kasabada bulunan okullarda görev yaptıkları belirlenmiştir.

Katılımcı öğretmenlerin salgın döneminde kullandıkları eğitim yöntemlerine bakıldığında ise 27'sinin (56,3) uzaktan eğitim, 21'inin (43,8) ise yüz yüze eğitim yöntemini kullandıkları görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formunun Google formlarda düzenlenip katılımcılara ulaştırılması ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler içinde barındırdıkları belli seviyedeki standartlığı ve esnekliği nedeniyle, yazmaya ve doldurmaya dayalı testler ve anketlerdeki sınırlılığı ortadan kaldırması ve belirli bir konuda derinlemesine bilgi edinmeye yardımcı olması (Yıldırım ve Şimşek, 2003) nedeniyle araştırmacılar tarafından çoğunlukla tercih edilmektedir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler ne tam yapılandırılmış görüşmeler kadar katı, ne de yapılandırılmamış görüşmeler kadar esnektir, iki uç arasında yer almaktadır. Çalışmada katılımcılara bu esnekliği sağladığı için yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme formunun araştırmanın amacına hizmet etmesi ve verilerin sağlıklı bir şekilde toplanabilmesi için ilk olarak literatür taraması yapılmıştır. Yapılan inceleme neticesinde ulaşılan verilerden faydalanılarak görüşme verilerini toplamak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlanmıştır. Hazırlanan bu sorular uzman görüşü alınarak tekrar gözden geçirilip son hali uygulanmıştır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde demografik bilgilerin yer aldığı sorular, ikinci bölümde ise eğitim sürecine ve karşılaşılan problemlere ilişkin görüşlere yönelik 8 soruya yer verilmiştir. Görüşme öncesinde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 30.11.2021 tarihinde E-84026528-050.01.04-2100229837 sayılı etik kurul onayı alınmıştır.

Araştırmaya katılacak olan öğretmenlere araştırma konusu hakkında iletişim kurularak düzenlenip bilgi verilmiştir. Hazırlanan görüşme formu Google formlar üzerinden ulaştırılıp cevaplar elektronik ortamda alınmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler betimsel analiz kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada sorulara verilen cevapların dökümü yapılmış ve soru bağlamları çerçevesinde temalar oluşturulmuştur. Ayrıca ortaya çıkan temalar doğrudan yapılan alıntılarla da desteklenmiştir.

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde sayısal çözümlemelere ve bu çözümlmelerin sonunda elde edilen bulgulara yönelik görüşlere yer verilmiştir. Araştırmaya 48 öğretmen katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler Ö1, Ö2, Ö3... şeklinde kodlanmıştır. Salgın sürecinde öğrencilerle, velilerle, okul yönetimiyle, ders/etkinlik saatleri ve teknoloji kullanımı ile karşılaşılan problemlerle ilgili bulgular ve örnek görüşler sunulmuştur (Tablo 2-6).

Öğretmenler tarafından pandemi sürecinde öğrencilerle ilgili yaşanan sorunlara yönelik görüşler aşağıdaki Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerle Karşılaşılan Problemlere İlişkin Bulgular

Kategori	f	Kodlanmış Öğretmen Görüşleri
Maske kullanmada yaşanan zorluklar	18	Ö2, Ö6, Ö9, Ö17, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö28, Ö29, Ö34, Ö35, Ö36, Ö38, Ö40, Ö48
Uzaktan eğitimde dikkat süresi sorunları	16	Ö1, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö13, Ö18, Ö20, Ö23, Ö24, Ö27, Ö28, Ö30, Ö37, Ö46, Ö48
Mesafe kuralına uymada sorunlar	15	Ö6, Ö9, Ö17, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö29, Ö34, Ö35, Ö36, Ö38, Ö48
Canlı derslere katılım sağlanamama	10	Ö1, Ö10, Ö11, Ö13, Ö16, Ö27, Ö32, Ö36, Ö42, Ö44
İnternet bağlantı ve araç gereç yetersizliği	8	Ö11, Ö34, Ö35, Ö36, Ö37, Ö39, Ö43, Ö45
Okula uyumda ve okul kurallarını benimseme sorunları	7	Ö3, Ö5, Ö22, Ö27, Ö32, Ö33, Ö46
Sosyalleşmenin olmaması	5	Ö4, Ö19, Ö25, Ö37, Ö47
Velilerin derse ön hazırlık yapmaması	3	Ö12, Ö22, Ö40
Okula devam ve ilginin azalması	3	Ö18, Ö41, Ö42
Hijyen kuralına uyulmaması	3	Ö34, Ö35, Ö38
Öz bakım ile ilgili yaşanan problemler	2	Ö7, Ö40
Maske ile duygu ve jestlerin ifade edilememesi	2	Ö19, Ö26
İletişim kuramama	2	Ö31, Ö36
Diğer	9	

Öğretmen görüşleri incelendiğinde Covid-19 salgınında öğretmenlerin yüz yüze eğitimde öğrencilerle ilgili en çok maske kullanımı konusunda sorun yaşadıkları görülmüştür. 18 öğretmen görüşünden bazı örnekler şu şekildedir:

“Yüz yüze eğitimde okul öncesinde maske ve mesafe kuralını uygulamak oldukça zor....” (Ö9)

“.... Yüz yüze eğitimde maske mesafe konusunda yeterli olamıyorlar. Küçük yaş çocuğu oldukları için benimseyemiyorlar bu durumu.” (Ö25)

“Maske mesafe ve temizlik kurallarına uyumda sorun, maskenin iletişim engeli oluşturmasından dolayı çocuklarla bağ kuramama.” (Ö26)

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerle ilgili en sık karşılaştıkları ikinci problemin (16 görüş) öğrencilerin dikkatini toplama konusunda olduğu görülmektedir. Bu görüşlerden bazıları şu şekildedir:

“Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin dikkatini toplama konusunda zorlandım....” (Ö5)

“Uzaktan eğitimde sınıf hakimiyeti, çocukların ekran karşısında ilgileri yok denecek kadar azdı....” (Ö47)

“Öğrencilerin dikkat süreleri çok kısa olduğu için uzaktan eğitimde sorun yaşadım....” (Ö48)

Öğretmen görüşlerine en fazla karşılaşılan üçüncü sorunun ise mesafe kuralına uyma olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda 15 öğretmen görüş belirtmiştir. Öne çıkan bazı görüşler şu şekildedir:

“...Yüz yüze eğitimde ise çocukları birbirinden uzak tutmak, aynı eşyalara hatta birbirlerinden uzak durmaları için uğraşmak, temassız oyunlar oynatmak, sürekli çocukları maske konusunda uyarmak okul öncesi eğitiminin amacının tam zıddı uygulamalar yapmak zorunda olmak yoruyordu.” (Ö24)

“... Yüz yüze eğitim etkinlik planlarında sosyal mesafe kuralına uymakta yaşadığımız zorluklar...” (Ö34)

“....yaş grubu itibariyle öğrenciler arası mesafenin korunmasında yaşanan sıkıntılar.” (Ö36)

Uzaktan eğitim sürecinde öne çıkan bir başka sorun da canlı derslere katılım sağlayamama şeklinde 10 öğretmen tarafından dile getirilmiştir. Örnek öğretmen görüşlerinden bir kısmı aşağıdaki gibidir:

“Uzaktan eğitimde katılım eksikliği ciddi problem oldu. Okul öncesi için uzaktan eğitim yaş gelişim özellikleri açısından da verimli değildi....” (Ö32)

“Uzaktan eğitimde çocukların canlı derse bağlanabilecekleri teknolojik gereçlerin evdeki okuyan diğer kardeş sayısı sebebiyle sınırlı olması sebebiyle canlı derse katılamayan öğrencilerin olması.” (Ö36)

“Ailelerin İnternetinin olmaması İnterneti olan ailelerin evlerinde gerekli malzemelerin olmaması Abi abla online dersleriyle çakışması ve öncelik onlarda olması.” (Ö45)

Tablo 2 incelendiğinde 8 öğretmen çocukların internet ve araç gereç yetersizliğinden kaynaklı sorunlarla derslere katılamadığını belirtmiştir. 7 öğretmenin salgın döneminde öğrencilerle ilgili okula

uyumda ve okul kurallarını benimsemede sorun yaşadığı saptanmıştır. Uzaktan eğitimde sosyalleşmenin olmaması konusunda sorun yaşandığını düşünen 5 öğretmen belirlenmiştir.

Bunların dışında salgın döneminde öğrencilerle ilgili yaşanan sorunların uzaktan eğitimde derse velilerin ön hazırlık yapmaması, öğrencilerin okula devam ve ilgilerinin azalması, hijyen kuralının uygulanmasında yaşanan sıkıntılar, öz bakım becerileri ile ilgili yaşanan problemler ve maske kullanımı sırasında jest mimiklerin belirsizleşmesi, çocuklarla uzaktan eğitimde iletişim kuramama problemlerinin yaşanması şeklinde sıralandığı görülmektedir.

Öğretmenler tarafından pandemi sürecinde velilerle ilgili yaşanan sorunlara yönelik görüşler aşağıdaki Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Velilerle İlgili Karşılaşılan Problemlere İlişkin Bulgular

Kategori	f	Kodlanmış Öğretmen Görüşleri
Eğitim sürecini ciddiye almama ve ilgisizlik	13	Ö3, Ö8, Ö14, Ö19, Ö24, Ö28, Ö31, Ö33, Ö36, Ö44, Ö45, Ö46, Ö47
Ders saatinde öğrenciye rehberlik yapmama	9	Ö1, Ö3, Ö5, Ö18, Ö25, Ö27, Ö39, Ö40, Ö42
Hastalık belirtisi olan çocukları okula göndermekte ısrarcı olma	7	Ö9, Ö12, Ö25, Ö26, Ö27, Ö40, Ö41
Okul ve pandemi kurallarına uymama	7	Ö10, Ö12, Ö17, Ö26, Ö34, Ö40, Ö48
İnternet bağlantısının olmaması	7	Ö11, Ö12, Ö16, Ö18, Ö20, Ö32, Ö33
Evde yaptırılması gereken etkinlikleri takip etmeme	4	Ö7, Ö24, Ö32, Ö35
Yüz yüze iletişim kurulamaması	4	Ö4, Ö13, Ö29, Ö37
Aile katılımı etkinliklerinin yapılamaması	3	Ö15, Ö37, Ö43
Durumdan şikayetçi olma	2	Ö22, Ö41
Maske kullanımı sorunları	2	Ö23, Ö48
Derse fazla müdahale etme	2	Ö38, Ö48
Diğer	4	

Öğretmen görüşleri incelendiğinde salgın sürecinde velilerle en çok eğitim sürecini ciddiye almama ve ilgisizlik konusunda problem yaşandığı görülmektedir. Bu görüşü belirten 13 öğretmenden bazı örnek görüşler şu şekildedir:

“Velilerin ders saatlerine uymamaları, İnterneti sorun etmeleri ve dersleri ciddiye almamaları” (Ö3)

“Velileri sürekli etkinlikleri evde düzenli bir şekilde yaptırılmaları ya da uzaktan eğitime katılım sağlamaları için uyarmak zorunda kalıyordum. Yüz yüze eğitim de ise veliler de uzaktan eğitimin sürecindeki rahatlık vardı. Okulu çok fazla önemsemiyorlardı.” (Ö24)

“Alan itibarıyla veli iş birliği zaruriyken maalesef ki uzaktan eğitim sürecinde ilk başlarda sağlanabildi bu sadece. İlerleyen süreçlerde velilerde etkinlikleri evde uygulama isteği konusunda sorunlar yaşandı.” (Ö32)

Tablo 3’e bakıldığında velilerin uzaktan eğitimde ders saatinde öğrencilere yeterince rehberlik yapmaması en sık karşılaşılan ikinci problem olarak yer almıştır. Bu konuda hem fikir olan 9 öğretmenden bazılarının örnek görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Uzaktan Eğitim sürecinde eğitime rehberlik etmeleri konusunda...” (Ö5)

“Gerektiği gibi çocuklarıyla ilgilenmediklerini kaliteli zaman geçirmediklerini gözlemledim. Aynı zamanda online derslere gerekli önemi veremediler.” (Ö33)

“Bazı velilerimiz çocuklarının yanında yardımcı olurken bazı velilerimizin işe bağlı desteğinin olmaması durumu zorlaştırdı.” (Ö39)

Araştırma bulgularına göre salgın döneminde hastalık belirtisi olan çocukların okula getirilmesi velilerle karşılaşılan diğer problemlerdendir. Bu görüşü bildiren 7 öğretmenden bazılarının örnek görüşleri şu şekildedir:

“... Yüz yüze eğitim sırasında ise hasta ve halsiz öğrencileri getirmekte çok ısrarcılar...” (Ö12)

“Yüz yüze eğitimde bazılarının herhangi bir hastalık durumunda çocuklarını okula gönderme konusunda hassas davranmamaları...” (Ö25)

“Covid-19 sürecindeki tedbirlere uymamaları test verdikleri gün çocuğunu okula bırakmaları, ateşli hasta çocuğu okula göndermekte ısrar etmeleri...” (Ö26)

Tablo 3’e göre salgın döneminde öğretmenlerin velilerle en çok karşılaştıkları problemlerden biri de velilerin okul ve salgın kurallarına uymamaları hususunda olduğu görülmektedir. 7 öğretmen bu yönde görüş belirtmiş olup örnek bazı görüşler aşağıda verilmiştir:

“Yüz yüze eğitim salgın sebebiyle bazı ailelerin aşırı ya kaçan tedirginliği bazılarının ise fazla salıvermişliği maske mesafe gibi elzem kurallara uymaması iki üç veli profili problem oldu.” (Ö34)

“... yüz yüze eğitimde okul binasına girmekte ısrarcı oldular ve öğrencilerin giriş çıkış saatlerinde maskesiz okula geldikleri için bazı sorunlar yaşadım.” (Ö48)

Velilerle ilgili karşılaşılan problemler kapsamında öne çıkan bir diğer görüş de internet bağlantısının olmaması sebebiyle derslere katılımın sağlanamadığı şeklindedir. Bu doğrultuda 7 öğretmen görüş belirtmiştir. Bu konudaki örnek görüşler şu şekildedir:

“İnternet kotalarının az olması sebebiyle çocuklarına devamsızlık yaptırılmaları” (Ö11)

“Veliler katılım sağlamakta zorlandı” (Ö16)

Araştırmada yapılan görüşmelerde 4 öğretmen velilerin evde yaptırması gereken etkinlikleri takip etmediğini sorun olarak belirtmiştir. Salgın sürecinde velilerle yüz yüze iletişimin kurulamaması 4 öğretmen tarafından yaşanan başka bir problem olarak ortaya koyulmuştur. Salgın öncesinde ailelerin okula gelip aile katılımı etkinliklerinde görev almasının salgın sürecinde mümkün olmaması sebebiyle 3 öğretmen de bunu yaşadıkları bir sorun olarak dile getirmişlerdir. Durumdan şikayetçi olma, maskenin doğru kullanılmaması ve canlı derslerde derse fazla müdahale etme gibi problemler salgın döneminde okul öncesi öğretmenlerinin velilerle ilgili karşılaştıkları diğer problemler olarak ortaya koyulmuştur.

Öğretmenler tarafından pandemi sürecinde okul yönetimiyle ilgili yaşanan sorunlara yönelik görüşler aşağıdaki Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Okul Yönetimiyle İlgili Yaşanılan Problemlere Yönelik Bulgular

Kategori	f	Kodlanmış Öğretmen Görüşleri
Problem yaşanmadı	27	Ö1, Ö2, Ö5, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö30, Ö31, Ö32, Ö38, Ö39, Ö43, Ö45, Ö46
Uzaktan eğitimde ders süresi belirsizliği	5	Ö3, Ö4, Ö29, Ö37, Ö47
Resmi yazıların okul öncesine uyarlanamaması	5	Ö18, Ö28, Ö37, Ö41, Ö47
Uzaktan eğitime katılımla ilgili rapor hazırlanması	3	Ö6, Ö33, Ö42
İletişim problemleri	2	Ö9, Ö44
Pandemi koşullarına göre sınıflara fazla öğrenci kaydedilmesi	2	Ö25, Ö26
Materyallerin kullanımının sınırlandırılması	2	Ö33, Ö34
EBA destek noktası kurulmaması	2	Ö34, Ö35
Diğer	3	

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan 48 öğretmenden 27 öğretmenin salgın döneminde okul yönetimiyle bir problem yaşamadığı görülmektedir. Örnek görüşler şu şekildedir:

“Okul yöneticilerimle ilgili bir sorun yaşamadım.” (Ö8)

“Hem yüz yüze hem uzaktan eğitim sürecinde idare her türlü desteği gösterdiği için bir problemle karşılaşmadım.” (Ö15)

“Hiç bir sorun yaşamadım. İdaremiz oldukça işimizi kolaylaştırıyor.” (Ö22)

Araştırmaya katılan 5 öğretmen okul yönetiminin uzaktan eğitimde ders süresini belirlemede kararsızlık yaşattığını belirtmiştir. Bu konudaki örnek görüşler şu şekildedir:

“Salgın sürecinde değişen okul ders saatleri konusunda, her karar değişikliğinde ayrıca bir görüşme yapmak durumunda kalmak...” (Ö37)

“Çevre okullardaki uygulamalara göre hareket ettik. Önce 5 gün 6 saat ders yapıyorduk en son uzaktan derslerimiz haftada 3 gün 40 dk görüşmeye dönüştü.” (Ö48)

“Okul yönetimi okul öncesi ile ilkökul öğrencilerinin dikkat sürelerini bir tutup aynı sayıda canlı ders yapılacağını söyledi.” (Ö29)

Görüşme yanıtları incelendiğinde 5 öğretmenin okul yönetimiyle ilgili karşılaştıkları problemlerde resmi yazıların okul öncesi kademesine uyarlanamamasını dile getirdikleri görülmektedir. Bununla ilgili örnek görüşler şunlardır:

“... Alanımızla ilgili gelen yazıları yorumlamayı tam yapmadıkları için mağdur oluyoruz. İlkokul yazılarına göre bize bilgi verip bizi mağdur ediyorlar. Okulöncesine gelen yazıları takip edip hakkımızı arayacağız diye yanlış anlaşıyoruz.” (Ö41)

“...uzaktan eğitim ders süresinin bakanlıktan gelen yazılarda açık olmamasıyla sebebiyle sürekli değişiklik yapmak zorunda kaldık.” (Ö47)

Araştırmaya katılan 3 öğretmene göre salgın döneminde okul yönetimiyle ilgili uzaktan eğitime katılan öğrencilerin sayılarının günlük raporlanması ve evrak yükü de bir başka problem olarak yer almaktadır. Tablo 4’e göre salgın döneminde okul yönetimiyle iletişim problemi, materyal desteğinin sağlanmaması ve EBA destek sınıflarının kurulmaması konularında da problem yaşayan öğretmenlerin olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan 2 öğretmen ise salgın dönemine göre sınıflara fazla öğrencinin kaydedilmesini yaşadığı problem olarak dile getirmiştir.

Öğretmenler tarafından pandemi sürecinde ders/etkinlik saatleri ile ilgili yaşanan sorunlara yönelik görüşler aşağıdaki Tablo 5’te yer almaktadır. Tablo 5’te yüz yüze eğitimde ve uzaktan eğitimde karşılaşılan problemler ayrı ayrı ele alınmıştır.

Tablo 5. Ders/Etkinlik Saatleri İle İlgili Görüşlere İlişkin Bulgular

	Kategori	f	Kodlanmış Öğretmen Görüşleri
Yüz Yüze Eğitim	3 saatin yeterli görülmesi	13	Ö11, Ö15, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö27, Ö31, Ö33, Ö36, Ö44, Ö48
	Yüz yüze eğitimde 5 saat aralıksız ders süresinin fazla olması	11	Ö6, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö23, Ö25, Ö28, Ö36, Ö37, Ö40
	Maskenin doğru kullanılmaması	4	Ö2, Ö26, Ö40, Ö41
Uzaktan Eğitim	Ders/Etkinlik süresinin sınırlı olması	10	Ö3, Ö4, Ö7, Ö19, Ö22, Ö27, Ö34, Ö38, Ö39, Ö47
	Uzaktan eğitimde çocukların çabuk sıkılması, dikkat sürelerinin kısa olması	10	Ö1, Ö3, Ö10, Ö13, Ö16, Ö18, Ö32, Ö42, Ö43, Ö45
	Uzaktan eğitimde velilerle iletişimi devam ettirme zorluğu	2	Ö15, Ö25
	Sorun yaşamayanlar	5	Ö5, Ö11, Ö14, Ö24, Ö46
	Diğer	5	

Araştırmaya katılan 48 okul öncesi öğretmenin 13'ü salgın boyunca yüz yüze eğitimde ders/etkinlik süresinin 30 dakika toplam ders saatinin 3 saat olmasını yeterli bulmuş ve verimli geçtiğini dile getirmişlerdir. Bu konudaki örnek görüşler şu şekildedir:

“Pandemi sürecinde ders sürelerinin kısa olması çocuklar tarafından avantajlı yanları tabii ki olmuştu okulda belli bir sürede etkinlik yapan çocuklar tabiri caizse tadı damaklarında kalıyordu ve bir sonraki güne daha iştahlı ve isteyerek keyifle geliyorlardı.” (Ö22)

“Uzaktan eğitimde günlük bir etkinlik saati olacak şekilde yeterli ve uygundu. Yüz yüze eğitimde 30 dk x 6 etkinlik saati yapılması çok verimliydi.” (Ö36)

“...Yüz yüze eğitimde 3 saat ders beslenme saati de yapmadığımız için gayet yeterliydi. Dolu dolu etkinlikler yaparak verimli geçirdik.” (Ö48)

Tablo 5 incelendiğinde yüz yüze eğitimde ders/etkinlik süreleriyle ilgili olarak 11 öğretmen aralıksız 5 saat ders yapılmasını problem olarak belirtmişlerdir. Bu görüşteki öğretmenlerden bazılarının ifadeleri aşağıdaki gibidir:

“Ders ve etkinlik süresi okulöncesi öğretmenleri için genel sorun zaten ki salgın sürecinde de mola vakti olmayan biz öğretmenler için sorun artarak devam etti.” (Ö9)

“Teneffüs olmadan 6 saat aralıksız ders yapmak pandemi şartlarına uygun değil. Aynı ortamda hijyen şartlarını sağlamak çok zor” (Ö12)

“Yüz yüze eğitimde etkinlik süreleri çok uzun, kapalı mekanlarda bu kadar süre geçirmek, maske ile derse katılmak zorunda olmak çok zorlayıcı.” (Ö37)

Görüşme sonuçlarından elde edilen verilere göre uzaktan eğitimde ders/etkinlik saatlerinin sınırlı olması salgın sürecinde yaşanan bir problem olarak 10 öğretmen tarafından belirtilmiştir. Bu görüşlerden bazıları şunlardır:

“Uzaktan Zoom programının verdiği kadarını kullanmak zorunda kaldık kimi yetmedi kimi fazla geldi.” (Ö19)

“Uzaktan eğitim sürecinde yaş grubumuzu ekran başında kısıtlı tutabileceğimiz için ders saatlerimiz yeterli olamıyordu.” (Ö32)

“Uzaktan eğitimde öğrencileri ekrana çok fazla bağlamamak adına etkinlik sayısı ve süresi yüz yüze eğitime göre sınırlıydı. Maksimum yarım saat olmak üzere belirlendi.” (Ö38)

Tablo 5'e göre 10 öğretmen uzaktan eğitimde öğrencilerin dikkatinin çok çabuk dağıldığı ve ders sırasında çabuk sıkıldıklarını dile getirmişlerdir. Bu konudaki bazı ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Çocukları 40 dk 2, 3 ders saati ekranda tutma anasınıfı öğrencileri için sıkıcı olması.” (Ö1)

“Öğrencilerin dikkatini çekmekte zorlandım. Ders süreleri fazlaydı. Yapacak uygun etkinlik bulmakta zorlandım.” (Ö16)

“... Ekran karşısında çocukların dikkatini toplamada, belli bir süre devam ettirmede sıkıntılar yaşandı.” (Ö43)

Tablo 5 incelendiğinde yüz yüze eğitimde maskenin doğru kullanılmaması ve uzaktan eğitimde velilerle gün boyu iletişimde kalma durumunun da bir sorun olarak öğretmenler tarafından ifade edildiği görülmektedir. 5 öğretmen ise salgın döneminde ders/ etkinlik süreleriyle ilgili herhangi bir problem yaşamadığını belirtmiştir.

Öğretmenler tarafından pandemi sürecinde teknoloji kullanımıyla ilgili yaşanan sorunlara yönelik görüşler aşağıdaki Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6. Teknoloji Kullanımıyla İlgili Problemlere İlişkin Bulgular

Kategori	f	Kodlanmış Öğretmen Görüşleri
Uzaktan eğitime katılacak materyalin olmaması	16	Ö1, Ö2, Ö9, Ö13, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö30, Ö32, Ö34, Ö35, Ö41, Ö42, Ö43, Ö48
İnternet bağlantısının yavaş olması ve internette donma sorununun yaşanması	15	Ö3, Ö4, Ö6, Ö12, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö22, Ö26, Ö27, Ö37, Ö40, Ö41, Ö43
İnternet bağlantısının olmaması ve kota sınırının olması	8	Ö3, Ö5, Ö11, Ö18, Ö31, Ö34, Ö39, Ö48
Problem yaşamayanlar	8	Ö8, Ö14, Ö17, Ö23, Ö24, Ö36, Ö38, Ö44
Öğretmenin teknoloji kullanımı konusundaki bilgi yetersizliği	4	Ö7, Ö21, Ö29, Ö45
Ailelerin teknoloji kullanımı konusundaki bilgi yetersizliği	3	Ö19, Ö20, Ö46
Diğer	2	

Tablo 6 incelendiğinde 16 öğretmen öğrencilerin uzaktan eğitime katılacak ders materyalinin olmadığını belirtmiştir. Bu konudaki öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

“Kişi başına düşen bilgisayar sayısını karşılamakta sıkıntı yaşandı.” (Ö9)

“İnterneti olmayan çocuklara ulaşım zorlaştı. Çok kardeşli ailelerde öncelik abi ve ablalara verildi.” (Ö25)

“Velilerin birçoğunda sadece 1 adet telefon vardı ve üç çocuğu olan bir anne o telefonu okul öncesinde eğitim gören çocuğuna veremedi, öncelik sırası yaptı.” (Ö30)

Tablo 6 incelendiğinde 48 öğretmenden 15’i salgın sürecinde internet bağlantısının yavaş olması ve internette donma problemi ile karşılaştığını dile getirmişlerdir. Bu görüşlerden bazı örnekler aşağıda verilmiştir:

“Teknoloji kullanımında canlı derslerde bağlantı sorunları oluştu. Ve video ya da başka bir dosya belge açılışında bir bağlantı tamamen gidiyordu.” (Ö15)

“İnternette kesintiler yaşadım. Bazı ses ve görüntü sorunları yaşadım.” (Ö16)

“İnternet alt yapısı her yerde aynı kalitede olmadığı için dersin donması, ses kalitesinde sıkıntılar yaşandı...” (Ö43)

Teknoloji kullanımı ile ilgili sorun yaşayan öğretmenlerden 8’i çocukların evlerinde internet bağlantısının olmaması veya kota sorunlarının olduğunu belirtmişlerdir. Bu konudaki görüşlerden bazıları şunlardır:

“Okulumun bulunduğu mahallede internete başvuru olmasına rağmen alt yapı olmadığından telefon kotası ile girdiler. Abileri ablaları da EBA’ya girdikleri için kotaları çabuk doluyordu.” (Ö11)

“Köy okulunda çalıştığım için internet konusunda altyapı sorunu yaşandı.” (Ö31)

“Köyde görev yaptığım için internet bağlantısı olmayan evlerdeki çocuklara ulaşma konusunda sıkıntı yaşadım. Kendim ilçe merkezinde olmama rağmen bazı günler yoğunluktan kaynaklı internet yavaşlaması ve kopması meydana geldi.” (Ö48)

Katılımcılardan 8 öğretmen teknoloji kullanımı konusunda salgın sürecinde problem yaşamadığını söylemiştir.

Salgın sürecinde teknoloji kullanımı konusunda öğretmenlerin teknoloji konusundaki bilgi eksiliğinden kaynaklı problem yaşadığını belirten 4 öğretmen belirlenmiştir. Ailelerin teknoloji kullanımı konusunda sınırlı bilgisi olması sebebiyle problem yaşadığını dile getiren 3 öğretmen saptanmıştır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Eğitim kişilerde istendik davranış değiştirme süreci olarak tanımlanır. Okul öncesi eğitim ise bu sürecin başlangıç noktasıdır. Çocukların eğitim hayatının temeli ne derece sağlam atılırsa ilerisi de o derece sağlam ve dayanıklı olacaktır. Bu temeli atan, çocukların hayatında ailelerinden sonra en çok etki eden kişiler de öğretmenlerdir.

Okul öncesi öğretmenleri çocukların aileden sonra girdiği sosyal ortam olan anasınıfı/anaokulunda onları yine bir anne baba şefkati ve ilgisiyle karşılayan kişilerdir. Okul öncesi öğretmenleri bu yönüyle diğer branşlardan ayrılır. Çocukların ilk öğretmenleri olmaları sebebiyle hayatlarında büyük etkiler yarattıkları söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin çalışma hayatında karşılaştıkları sorunlar her insan gibi onları da olumsuz etkiler. Bu olumsuz etki öğretmenlerin motivasyonunun düşmesi ve verimliliğinin azalmasına

da etki eder. Dolaylı olarak öğrencileri de olumsuz etkilenir. Bu araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 salgın döneminde karşılaştıkları problemler öğretmen görüşlerine göre incelenmiştir.

Araştırmada karşılaşılan sorunlar öğretmen, veli, okul yönetimi, salgın tedbirleri, teknoloji gibi ayrı başlıklarda ele alınmıştır. Elde edilen sorunlar incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin ayrı başlıklar dahi olsa aynı yanıtları verdiği birkaç konu dikkat çekmektedir.

Salgın süreci eğitim sorunları için bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Bunu eğitimde bir tazelenme imkanı olarak ele almak mümkündür. Eğitimde afet yönetimi, kriz durumları ve hazır olma konusundaki yetersizlikler sorunların temelini oluşturmaktadır. Bu durumlara iyi hazırlanılması ve etkili planlarla yönetim sorunlarına çözüm üretilebilecektir (Akçay, 2021).

Bu çalışmada Covid-19 salgınında okul öncesi öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar öğretmenlerin görüşlerine göre incelenmiş ve sonuçlar analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin kadın-erkek, meslekteki süreleri, çalıştıkları kurumlar (anasınıfı-anaokulu) ve çalışılan yerleşim yerleri (köy/kasaba-ilçe-il) bakımından çeşitlilik göstermesi araştırma sonuçlarını genellemek için etkili olduğu düşünülmektedir.

Sonuçlara bakıldığında öğretmenlerin öğrencilerle en çok maske kullanımı konusunda sıkıntı yaşadıkları görülmektedir. Okul öncesi dönem çocuklarının yaşları itibariyle maske kuralının eğitimde çok iyi uygulanamadığı diğer bulgularda da ara sıra yer verilmiştir. Yetişkinlerin dahi kullanmakta zorluk çektiği ve doğru kullanmadığı maskenin 3-6 yaş aralığındaki çocukların doğru kullanmasını beklemek çok gerçekçi bir yaklaşım olmayacaktır. Öğretmenler de bu konuda hem fikir görüş bildirmişlerdir.

Yapılan araştırmalar da çocukların maske kullanımında sıcaktan bunalma, maskenin yüze uymaması, rahatsız olma gibi sorunlarla karşılaştığını göstermektedir. Bu sebeplerle çocukların maskeyi doğru kullanmasını sağlamakta güçlük yaşanmaktadır. Covid-19 salgınından sosyal mesafenin korunmadığı ortamlarda en iyi korunma yolunun maske kullanımı olduğu bilinmektedir. Bu sebeple ebeveyn ve öğretmenler işbirliğiyle çocukları maske kullanımı konusunda bilinçlendirmelidir (Bahadır Ünal ve Gökçe, 2021).

Velilerle karşılaşılan sorunlar incelendiğinde en çok sorunun okul öncesi eğitimde yapılan uzaktan eğitimi ciddiye almama ve eğitim sürecinde ilgisizlik konusunda olduğu dile getirilmiştir. Uzaktan eğitim konusunda gerek veliler gerek öğrenciler gerekse öğretmenler tecrübesiz oldukları için çeşitli sorunlarla karşılaşmışlardır. Ancak bu konuda gelişmeye açık olanlar için çok hızlı ve etkili gelişmeler yaşanmıştır.

Salgın döneminde veliler öğretmenlerle öğrenciler arasında köprü rolünü üstlenmişlerdir. Bu görevi yeterince yerine getiremeyen, ilgisiz ve isteksiz veliler sürecin olumsuz ilerlemesine sebep olmuşlardır. Velilerin görevlerini yapamadığı zamanlarda öğrencilerin takibi zorlaşmıştır. Sürecin

uzamasıyla velilerde isteksizlik meydana gelmiştir. Velilerin öğrenme ortamını sadece okul olarak görmesi ve sürece hazırlıksız yakalanmaları da karşılaşılan sorunların temelini oluşturmaktadır (Çoruk ve Moran, 2021).

Velilerin eğitimi ciddiye almaması, okul öncesi çocuklarına uzaktan eğitimin yararlı olmayacağını düşünmeleri bu konuda kişisel gelişimlerine de engel olmuştur. Eğitime verilen ara kısa bir süre değildir. Bu sebeple gözden çıkarılabilecek bir zaman dilimi olmadığı için velilerin de uzaktan da olsa eğitim sürecinin ilerlemesi için ellerinden geleni yapması beklenmektedir. Kayıpların telafisi daha sonra çok daha zor olacağından okul aile iş birliği çerçevesinde eğitim adına herkes üstüne düşen görevi yapmalıdır.

Okul yönetimiyle karşılaşılan sorunlar incelendiğinde katılımcıların yarından fazlasının okul yönetimiyle sorun yaşamadığı görülmektedir. Bu durum eğitim adına okul yönetimi ve öğretmenin iş birliğiyle çalışmasının da göstergesi kabul edilebilir. Bunun yanında araştırmaya katılan bazı öğretmenlerin okul öncesi eğitimle ilgili yazıların okul yönetimi tarafından doğru yorumlanmamasından kaynaklı sorunlar yaşadığı görülmektedir. Bu konuda okul yöneticilerinin okul öncesi eğitimle ilgili ders süresi, işleyiş ve amaçları gibi konularda daha çok bilgi sahibi olmaları gerektiği çıkarılabilir.

Okul öncesi eğitim temel eğitim kademesinde olsa da kendine özgü bir işleyişi ve bazı özellikleri vardır. Bu konuda yöneticilerin de daha dikkatle ilgili yönetmelikleri ve planları incelemeleri bu sorunların ortadan kalkması açısından faydalı olacaktır. Resmi yazılarda anlam kargaşasına neden olmamak adına okul öncesi eğitimle ilgili kısımların daha açık, net ve anlaşılır biçimde yer alması da fayda sağlayacaktır.

Salgın döneminde kapalı ortamlarda kalma süresini azaltmak adına ders saatleri de 30 dakikaya düşürülmüştür. Bu durumda salgın öncesinde 50 dakika olan 6 etkinlik süresi toplamda 300 dakika iken salgın döneminde 30 dakika ile 6 etkinlik yapılmış ve toplam süre 180 dakikaya indirilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre bu şekilde 180 dakika ders süresinin dolu dolu ve verimli geçirildiği anlaşılmaktadır.

Öğretmenler görüşlerinde salgın dönemi öncesinde de aralıksız 300 dakika ders yapmanın zor ve verimsiz olduğunu buna bir de maske ile kapalı ortamda kalmanın güçlüğünden bahsetmişlerdir. Okul öncesi dönem çocuklarının yaşları itibarıyla çok çabuk sıkılmaları ve sürekli değişiklik istemeleri sebebiyle öğretmenler yıllardır 300 dakika aralıksız ders yapmanın verimsiz ve zorluğundan şikayet etmektedirler. İlkokul çağında 40 dakika 6 saat ders yani 240 dakika olan öğrenme ortamı süresi okul öncesi dönemde aralıksız 300 dakikadır.

Ülkemizdeki okul öncesi öğretmenlerinin temel probleminin teneffüs olmadan 300 dakika çalışmak olduğunu öğretmenler her zaman dile getirmektedirler. Öğretmenler bu çalışma koşullarında temel ihtiyaçlarını dahi karşılamakta güçlük çektiklerini belirtmektedir. Bununla ilgili çalışmalar

aşağıda belirtilmiştir. Bu araştırmada da öğretmenlerden ders süresi ile ilgili görüş istendiğinde birçok öğretmenin aynı konudan söz ettiği görülmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin çalışma sürelerinin fazla olması, teneffüs olmadan aralıksız çalışması tükenmişlik seviyelerini etkileyen bir faktör olarak okul öncesi öğretmenlerinin tükenmişlik seviyeleri hakkındaki bir çalışmada belirlenmiştir (Akman vd, 2010). Ağgül Yalçın ve Yalçın'ın (2018) yaptığı çalışmada okul öncesi eğitimde ders süresinin ara verilmeden devam etmesinin öğrenci ve öğretmenler için olumlu olmadığı ve aralıksız etkinlik yapmanın bir problem olduğu vurgulanmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin teneffüs yapmama öğretmenleri psikolojik, fiziksel ve sosyal bakımdan olumsuz etkilemektedir (Can ve Kılıç, 2019). Bu sonucu destekler mahiyette Çağlar, Demirtaş ve Han (2019)'ın yaptığı araştırmada da okul öncesi öğretmenlerinin aralıksız çalışması öğrencilerin güvenliği bakımından olumlu bulunmuş ancak öğretmenlerin temel ihtiyaçlarını giderememesi yönünden eğitimdeki verimi düşürdüğü vurgulanmıştır. Bu araştırmada öğretmenlerin teneffüs yapmadan aralıksız çalışmalarının motivasyonlarının düşmesine sebebiyet verdiği de ortaya koyulmuştur. Bu konuda öğretmenlerin dinlenmesi için normal teneffüs düzeninin okul öncesinde kullanılabileceği, ders süresi olan 300 dakikanın 240 dakikaya kısaltılabileceği, farklı branşların (Beden Eğitimi, İngilizce gibi) öğretmenlerin derslere katkı sağlayabileceği ya da yardımcı personelin her okula sağlanmasıyla bu sorunun çözülebileceği ortaya koyulmuştur (Çağlar, Demirtaş ve Han, 2019). Bu konudaki yasal düzenlemelerin yapılmasını ve okul öncesi eğitimdeki ders süresinin öğretmenlerin performansı, motivasyonu ve öğrencilerin dikkat süreleri de göz önüne alınarak yeniden planlanması temenni edilmektedir.

Teknoloji kullanımı açısından yaşanan sorunlar incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitime katılacak ders materyalinin veya internet bağlantısının olmaması sebebiyle eğitime katılmakta sorun yaşadığı görülmektedir. Bu konu da eğitimde fırsat ve imkan eşitliğinin sağlanmasını etkilemiştir. TRT EBA TV yayını bu konuda önlem olarak yer alsa da öğrencinin kendi sınıfıyla ve öğretmeniyle yaptığı derse dahil olamaması salgın sürecinde sınıftaki öğrenciler arasında eğitim açıklarının oluşmasına neden olmuştur.

Okul öncesi eğitim sınıf düzeni, etkinlik biçimi ve kazanımlar açısından ilkokuldan farklı ve özeldir. Okul öncesi eğitim kazanımlarının çoğu çocukların birbiriyle ve öğretmeniyle etkileşimini ve fiziksel yakınlık kurmasını gerekli kılar. Bu sebeple okul öncesi eğitimde mesafe kuralının uygulanabilirliği gerçekçi olmayacaktır. Yaş gruplarına göre bu kurallarda yeni düzenlemeler yapılması sağlanabilir.

Ek Beyan

Katkı Oranları: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Araştırma ve Yayın Etiği İlkelerine Uygun Hareket Edildiğine Dair Metin: Makalenin tüm süreçlerinde JPEE'in araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hareket edilmiştir.

Çıkar Çatışması Bildirimi: Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Mevcut çalışma dönem projesi araştırması olarak sunulmuştur. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 30.11.2021 tarihinde E-84026528-050.01.04-2100229837 sayılı etik kurul onayı alınmıştır.

KAYNAKÇA

- Ağgül Yalçın, F. ve Yalçın, M. (2018). Okul öncesi öğretmenlerin okul öncesi eğitimin sorunlarıyla ilgili görüşleri: Ağrı ili örneği. *İlköğretim Online*, 17(1), 367-383.
- Akcanca, N. (2021). Salgın Sürecinde Erken Çocukluk Eğitimi. A. Çoruk, (ed). içinde *Covid-19 salgınının Türk eğitim sistemine yansımaları* (s. 15-24). Pegem Akademi: Ankara.
- Akçay C. (2021). Salgın Sürecinde Türk Eğitim Sistemini Yeniden Düşünmek. A. Çoruk, (ed). içinde *Covid-19 salgınının Türk eğitim sistemine yansımaları* (s. 1-11). Pegem Akademi: Ankara.
- Akkaya, M. ve Argon, T. (2008). Ebeveynlerin okul öncesi eğitime ve okul öncesi eğitim kurumlarına yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16, 413-430.
- Akman, B., Çörtü, F., Özden, Z. ve Taşkın, N. (2010). Okul öncesi öğretmenlerinde tükenmişlik üzerine bir çalışma. *Elementary Education Online*, 9(2), 807-815.
- Bahadır Ünal, Z. ve Gökçen, Ö. (2021). Cerrahi maskelerin araştırılması ve çocuklarda maske kullanımı. *Turkish Journal of Fashion Design and Management (TJFDM) Dergisi*, 3 (1): 11-24.
- Can, E. ve Kılıç, Ş. (2019). Okul öncesi eğitim: temel sorunlar ve çözüm önerileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 483-519.
- Çağlar, Ç., Demirtaş, H. ve Han, A. (2019). Okul öncesi eğitim kurumlarında aralıksız eğitim yapılmasına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 723-743.
- Çoruk, A. ve Moran, C. (2021), Salgın Sürecinde Temel Eğitim. A. Çoruk, (ed). içinde *Covid-19 salgınının Türk eğitim sistemine yansımaları* (s. 29-43). Pegem Akademi: Ankara.
- Kıldan, A. O. (2010). Okul öncesi eğitim bağlamında; Eğitim Hizmetlerinde Kalite. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 15, S. 2, 111-130.
- Okutan, N. (2003). *Erken Çocukluk Eğitimi Politikaları: Yaygınlaşma, Yönetişim ve Yapılar Toplantısı Raporu*. 05-06 Aralık 2003, M.E.B., AÇEV, UNICEF ve Eğitim Reformu Girişimi, Ankara.
- Sağlık Bakanlığı (2021). *Covid-19 bilgilendirme platformu*, Erişim: 30 Aralık 2021, <https://covid19.saglik.gov.tr>

Suna, E. ve Özer, M. (2020). Covid-19 Salgını ve Eğitim. Şeker, M., Özer, A., Korkut, C (ed.) içinde *Küresel salgının anatomisi: insan ve toplumun geleceği*. (ss.177-193). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, Ankara.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları

Yıldız, A. ve Akar-Vural, R. (2020). COVID-19 pandemisi ve derinleşen eğitim eşitsizlikleri. *Türk Tabipler Birliği COVID-19 Pandemisi Altıncı Ay Değerlendirme Raporu*.

Zembat, R. (2005). *Okul öncesi eğitimde nitelik: güncel konular*. Morpa Kültür Yayınları: İstanbul.